Programma Duurzaamheid

2025-2026

Maart 2025

gelre ziekenhuizen

gelre groener

De kracht van samen

Voorwoord

We werken allemaal met passie in de zorg. We weten dat sommige dingen die we doen niet altijd zo goed zijn voor het milieu en onze gezondheid. Daarom willen we binnen Gelre duurzamer werken. Zo kunnen we minder schade veroorzaken en, waar mogelijk, onze positieve impact vergroten.

Ons programma Duurzaamheid is doelgericht, werkt volgens een duidelijk plan en sluit aan bij de ontwikkelingen om ons heen. Ons programma kent brede steun vanuit de organisatie en werkt vooral samen met alle Gelrianen. Juist zij kunnen het verschil maken en zijn een belangrijke inspiratiebron.

We beseffen dat we met dit programma Duurzaamheid een maatschappelijke bijdrage kunnen én moeten leveren. Die verantwoordelijkheid voelen we goed. Maar we vinden werken aan duurzaamheid ook gewoon leuk, logisch en de moeite waard! Samen maken we Gelre (nog) groener!

Frido Kraanen
Raad van Bestuur

Samen op weg naar een Groener Gelre

gelre groener

CO2 reductie

Gelre is zich bewust van de CO2-uitstoot door vastgoed en mobiliteit. We verduurzamen daarom gebouwen, energie en vervoer. Daarnaast brengen we in kaart hoeveel CO2 we uitstoten en waar de hotspots in het ziekenhuis zich bevinden.

Kennis en bewustwording

Om duurzaamheid breed te dragen, is het belangrijk dat iedereen, van bestuurder tot ondersteuner, de relatie tussen menselijk handelen, sociale rechtvaardigheid, klimaat, milieu en gezondheid begrijpt. Daarom vergroten we de kennis en bewustwording van collega's.

Green Deal

Samen werken aan duurzame zorg

In ons ziekenhuis, omringd door de natuur van de Veluwe en Achterhoek, zorgen we niet alleen voor onze patiënten, maar ook voor de prachtige omgeving waarin we leven en werken. Duurzaamheid staat bij ons centraal, omdat we geloven dat gezonde mensen alleen bestaan in een gezonde omgeving.

Circulaire bedrijfsvoering

We verminderen grondstoffenverbruik door collega's binnen Gelre te stimuleren minder producten te gebruiken (refuse) en te kiezen voor herbruikbare producten. Vrijgekomen afval recyclen en hergebruiken we zoveel mogelijk binnen onze bedrijfsvoering.

Gezondmakende omgeving

We bevorderen gezondheid thuis en rondom Gelre door een groene, inclusieve en vitale omgeving voor patiënten en collega's. Zo dragen we bij aan fysieke gezondheid en sociale duurzaamheid, waarin iedereen zich welkom en gelijkwaardig voelt.

Duurzaam water en medicijngebruik

Geneesmiddelen leveren een waardevolle bijdrage aan de maatschappij. Door het gebruik van medicatie komen, door urine en ontlasting, medicijnresten in ons water terecht. Gelre spant zich in om milieubelasting van medicatie te verminderen.

Programma Duurzaamheid

Het Programma Duurzaamheid is onderdeel van onze meerjarenstrategie Gelre 2030 en daarmee een inspanning van alle collega's binnen Gelre. Om het Programma Duurzaamheid te laten slagen zetten we in op een top-down en bottom-up gestuurde beweging die door de Raad van Bestuur wordt aangemoedigd en gedragen door alle collega's.

Onze kaders voor het duurzaamheidsbeleid worden gevormd door **de (aankomende) wet- en regelgeving**, de **Milieuthermometer Zorg** en de **Green Deal Duurzame Zorg 3.0** (GDDZ). Deze kaders overlappen elkaar en zijn aanvullend. Gelre volgt, en voldoet aan de wet- en regelgeving. Binnen de twee andere kaders maakt Gelre de keuze om zich tot en met 2026 te committeren aan het behalen van de Green Deal Duurzame Zorg 3.0. Dit staat gelijk aan het zilver certificaat van de Milieuthermometer Zorg. Onze ambitie is om medio 2025 Gelre te certificeren voor **brons** op de Milieuthermometer Zorg. Eind 2026 zullen wij voor **zilver** gaan. Hierbij houden we ons ten alle tijden binnen de kaders van een financieel gezond Gelre. Met onze focus op de GDDZ hebben wij ons programma gebaseerd op de volgende pijlers:

- Gezondmakende omgeving
- CO2 Reductie
- Kennis en bewustwording
- Circulaire bedrijfsvoering
- Duurzaam water- en medicijngebruik

Visie en kernwaarden

In ons ziekenhuis, omringd door de natuur van de Veluwe en Achterhoek, zorgen we niet alleen voor onze patiënten, maar ook voor de prachtige omgeving waarin we leven en werken. Duurzaamheid staat bij ons centraal, omdat we geloven dat gezonde mensen alleen bestaan in een gezonde omgeving.

Gezondheid voor iedereen: Onduurzaam gedrag maakt mensen en de natuur ziek. Door duurzaamheid centraal te stellen, verbeteren we de gezondheid van zowel mens als natuur.

Toekomstbestendig werkgeverschap: De samenleving, waaronder onze toekomstige medewerkers, verwacht een aantrekkelijke werkgever met een duurzaamheidsambitie. Wij willen hieraan voldoen en indien mogelijk zelfs vooroplopen.

Verantwoordelijkheid naar onze partners: Onze partners, zoals banken en verzekeraars, vragen om meer duurzaamheid. Wij zouden deze verwachtingen willen overtreffen.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid: Als publieke organisatie moeten wij verantwoord omgaan met onze omgeving, zoals de wet en de maatschappij van ons vragen.

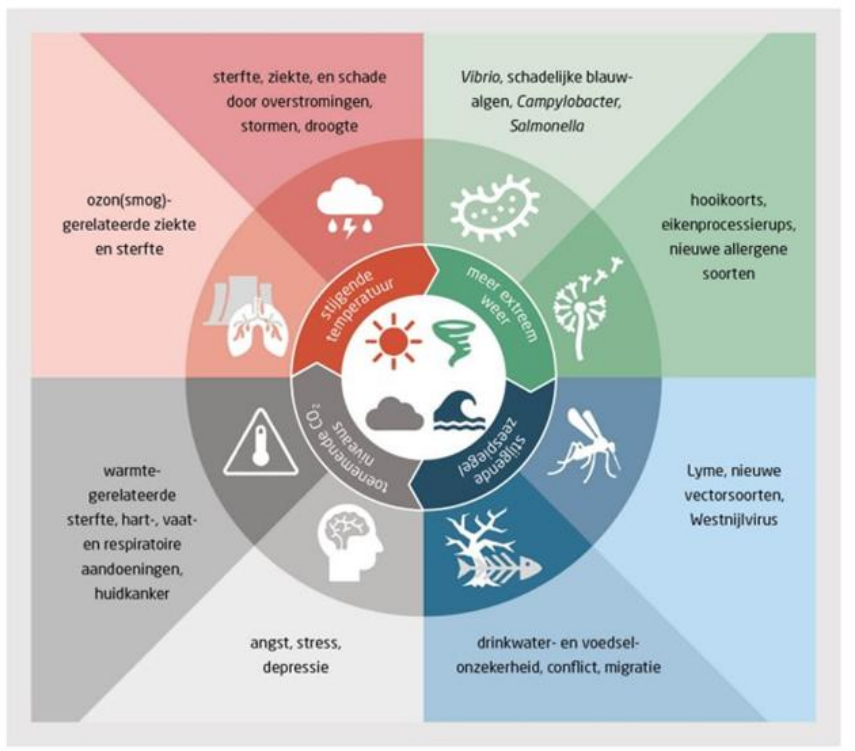
Zorgen voor elkaar: Wij zien duurzaamheid als onze verantwoordelijkheid voor de volgende generaties. Terwijl jongeren bijdragen aan zorg voor ouderen, zorgen wij voor hun toekomst.

Aanleiding en urgentie

De zorg in Nederland is verantwoordelijk voor **7% van de totale landelijke CO2-uitstoot** in het land. Ook produceert de zorgsector 4% van het afval, dat is 328 miljoen kg per jaar. Daarnaast worden 13% van de grondstoffen, zoals metalen en mineralen, gebruikt door de zorg. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft de **klimaatcrisis** uitgeroepen tot de grootste bedreiging voor de gezondheid van mensen in deze eeuw.

Klimaatverandering, zowel in Nederland als in andere delen van de wereld, zorgt voor meer en andere gezondheidsproblemen. Een daarvan is de grotere kans op infectieziekten die we hier normaal niet vaak zien. Dit betekent dat de vraag naar zorg toeneemt, terwijl de zorg nu al overbelast is. We ontdekken steeds meer dat we niet gezond kunnen leven op een planeet die zelf ziek is.

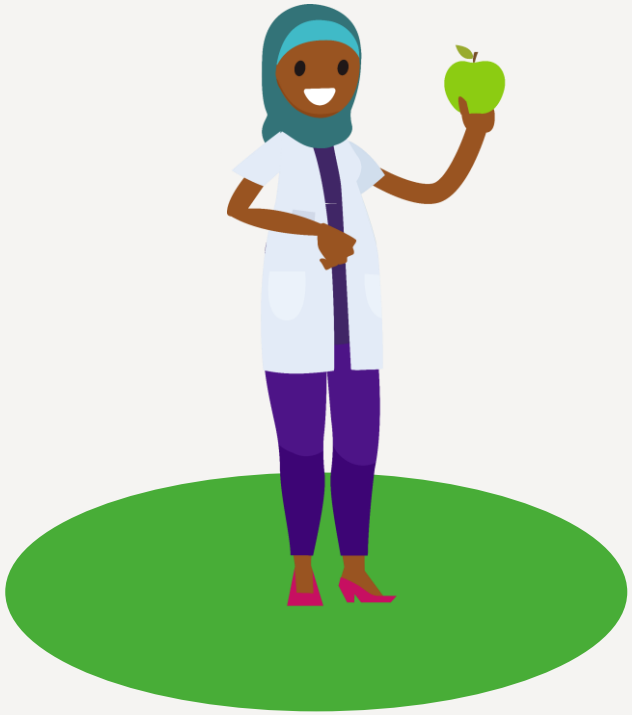
Als er niets verandert, creëert zo de zorg van vandaag, de patiënt van morgen.

Figuur
Gevolgen van klimaatverandering voor de gezondheid en veiligheid in Nederland [20]
(Bron: RIVM-rapport 2020-0200; E.F. Hall et al.)

1 Gezondmakende omgeving

De meest duurzame zorg is de zorg die niet geleverd hoeft te worden. Met pijler “Gezondmakende omgeving’ zetten wij in op de bevordering van gezondheid, zowel in de thuissituatie als in en rondom Gelre. Dit doen wij door een groene, inclusieve en vitale omgeving in te richten voor zowel voor de patiënt als voor onze eigen collega’s. Hiermee dragen we dus niet alleen bij aan de fysieke gezondheid, maar ook aan de sociale duurzaamheid, door een zorgomgeving te bieden waarin iedereen zich welkom en gelijkwaardig voelt.

Doelstellingen Gezondmakende omgeving

Duurzame en gezonde voeding

- Patiënten voeding: aanbod in lijn met Goede Zorg Proef Je (2025). Nadere uitwerking vindt in 2025 plaats.
- Overig voedingsaanbod: in overeenstemming met richtlijn Eetomgeving van het Voedingscentrum, waarvan:
  - 50% van eiwitten in de voeding voor personeel en bezoekers plantaardig is (2025).
  - Minimaal 25% van de dierlijke eiwitten biologisch is (2026), afhankelijk van inkooptraject cateraar.
  - 40% van de dagverse producten regionaal verbouwt of ander duurzaamheids-keurmerk heeft (2026), afhankelijk van inkooptraject cateraar.

1 Gezondmakende omgeving

Preventie d.m.v. leefstijl

- Leefstijl patiënt: meer inzet op zorg gerelateerde preventie d.m.v. inzet leefstijlloket.
- Leefstijl personeel: samensmelting met Gelre Energiek in het bevorderen van de mentale en fysieke gezondheid.

Sociale Duurzaamheid en Inclusie

- 80% van het zorgpersoneel is getraind in inclusieve communicatie en culturele sensitiviteit om zo gelijke en respectvolle zorg te bieden aan alle patiënten (2026).
- Tevredenheid op inclusie en gelijkwaardigheid wordt meegenomen bij de medewerkers- en patiënttevredenheidsonderzoeken. Bij medewerkerstevredenheid wordt ook werkplek-veiligheid meegenomen (2025).
- Er wordt een diversiteitsraad opgezet, bestaande uit verschillende lagen van de organisatie, die input geeft over beleid en initiatieven voor een inclusieve en gelijkwaardige werkcultuur (2026).
- Uitwerking van zorgtoegankelijkheid voor kwetsbare groepen, zoals ouderen, mensen met beperkingen en patiënten uit minderheidsachtergronden (2025). Denk hierbij aan het wegnemen van communicatiebarrières.

2 Kennis en bewustwording

Om duurzaamheid gedragen laten worden door de organisatie is het van belang dat iedereen, van bestuurder tot facilitair ondersteuner, geïnformeerd is over de relatie tussen menselijk handelen, sociale rechtvaardigheid, klimaat, milieu en gezondheid. Wij vergroten daarom de kennis en bewustwording van collega's door het thema te incorporeren in de Gelre onboarding en opleidingen. Daarnaast zetten we met onze positieve, luchtige en leuke Gelre Groener initiatieven op al onze communicatiekanalen in om het bereik te vergroten.

Doelstellingen Kennis en bewustwording

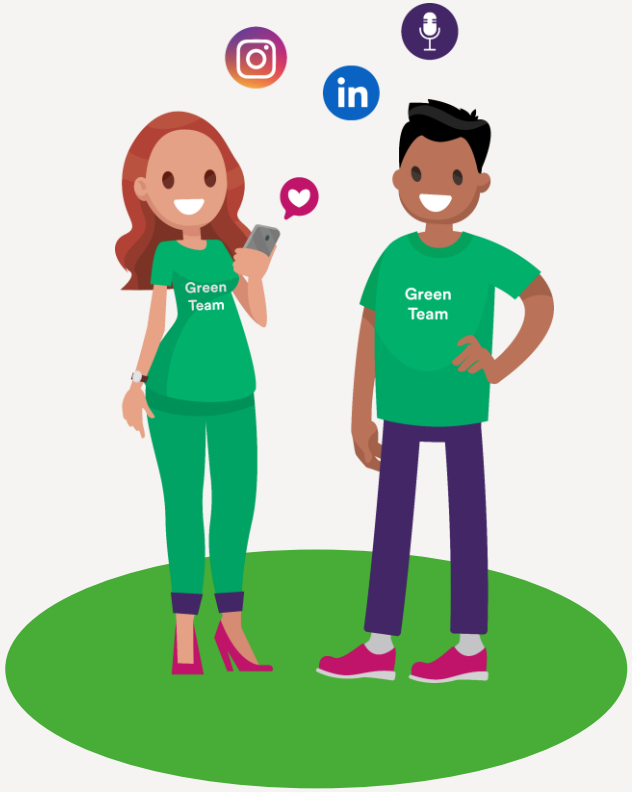
Duurzame en sociale zorg en planetary health in opleidingen

- Leerhuis neemt planetary health opleiding en module over sociale duurzaamheid, inclusie en onbewuste vooroordelen mee als vast onderdeel van het curriculum en als e-learning (2025).
- Elk jaar worden er 2 groene Coassistenten uitgenodigd die met het programmateam meedraaien.

2 Kennis en bewustwording

Stimuleren bewustwording

- Roadshow Gelre Groener in de praktijk (2025). Wat kan jij doen om een duurzame keuze te maken.
- Van 3 greenteams naar 8 actieve greenteams waaronder SEH, Kind en Jeugd, Verloskunde, Radiologie en Endoscopie (2025). Greenteams volgen gekaderde werkwijze waardoor kwalitatieve aantoonbare resultaten worden gehaald (2026).
- Podcast Gelre Groener groeit met bereik (2024= nulmeting, 2025=2 keer nulmeting, 2026= 2 keer 2025).
- Samen Gelre Groener etaleert minimaal 24 nieuwe medewerkers per jaar die duurzaamheidsvraagstuk beantwoorden.
- Gelre in de Spotlight ligt 12 interne duurzaamheidsinitiatieven uit per jaar.
- Jaarlijks greenteam event met uitreiking: beste greenteam idee Gelre.
- Gelre doet jaarlijks mee aan minimaal 2 duurzaamheid campagnes (bv. paracetamol challenge, week van de energie)
- Gelre start met jaarlijks duurzaamheidsrapportage in 2025 en maakt hier korte film/infographic van.
- Duurzaamheid wordt als criterium meegenomen in projecten bij investeringscommissie (2025).

3 CO2 reductie

Als Gelre zijn we ons bewust dat vastgoed en mobiliteit veel bijdraagt aan de CO uitstoot die wij leveren. We gaan daarom verder door met het verduurzamen van onze gebouwen, energie en vervoer. Daarnaast willen we ook in kaart brengen over hoeveel CO2 het gaat en waar de hotspots in het ziekenhuis zich bevinden.

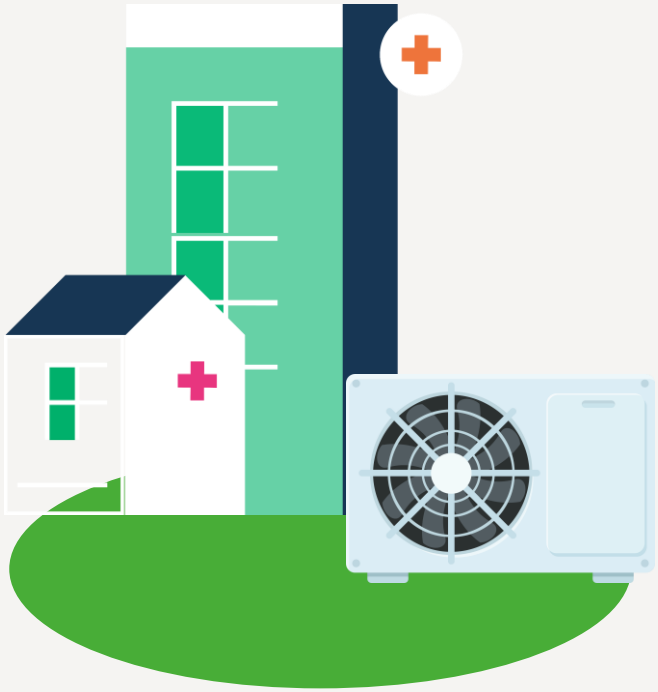
Doelstellingen CO2 reductie

Verduurzaming vastgoed en groene energie

- Vaststelling van de portefeuille routekaart t.a.v. verduurzaming vastgoed richting 2030 en 2050.
- 30% reductie op CO2 door o.a. het uitvoeren van energiebesparingsmaatregelen (2026), zoals uitfaseren stoom en plaatsing warmtepompen.
- Ontwikkelen beleid klimaatneutraal en CO2 neutraal nieuw en verbouw en ontwikkelen visie op circulair en klimaatadaptief bouwen (2025).

CO2 in beeld

- CO2 hotspots in kaart brengen en plan hoe te verduurzamen (2025).
- CO2 footprint, samen met duurzaamheidsrapportage, jaarlijks publiceren.

3 CO2 reductie

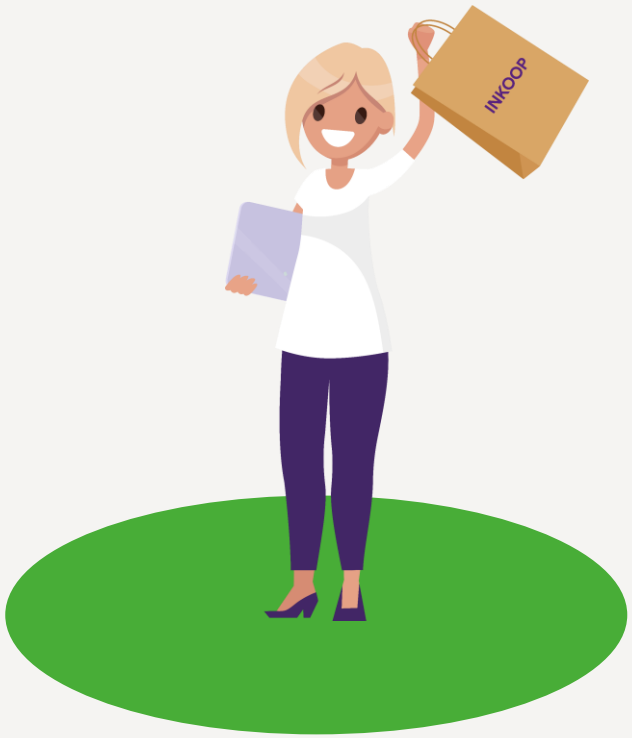
Minder en duurzame reisbewegingen

- Opstellen mobiliteitsplan met nulmeting (2025) en o.a. de volgende doelstellingen:
- 30% minder reisbewegingen personeel (2026): inzetten op fietsplan, OV en bezoek internationale congressen online.
- Uitbreiden digitale poliklinische bezoeken naar 30% (2026).
- 70% van de geschikte zorgpaden hybride of digitaal aanbieden aan minimaal 50% van de desbetreffende patiënten (2026).
- Vergroten van digitale of schriftelijke nazorg door monitoring op afstand en telemonitoring van de chronisch zieken.

4 Circulaire bedrijfsvoering

Om ons grondstoffen verbruik te verminderen is het van belang dat collega's binnen Gelre zo min mogelijk producten gebruiken (refuse) en inzetten op herbruikbare producten in plaats van wegwerp. De afvalstroom die alsnog vrijkomt recyclen we het liefst hoogwaardig en brengen we, daar waar mogelijk, terug in onze bedrijfsvoering.

Doelstellingen Circulaire bedrijfsvoering

Minder gebruik

- Minder gebruik van producten promoten (zoals no glove campagne en papier op behandelbank).
- Verminderen luiers en incontinentiemateriaal met 5 a 10% (2026).

Duurzaam en minder inkopen

- Nieuw hoofdstuk duurzaamheid in inkoopbeleid (2025).
- Duurzaamheid (waaronder circulariteit en internationale sociale voorwaarden) wordt standaard als beoordelingscriterium meegenomen bij inkoop (2025).
- 20% van het totaal aantal medische hulpmiddelen is herbruikbaar in plaats van wegwerp (2026), hiervoor vindt in 2025 een inventarisatie plaats van huidige stand van zaken.
- Voedselverspilling in kaart brengen en plan om te verminderen (2025).

4 Circulaire bedrijfsvoering

Meer recyclen

- Kennisbevordering over afvalscheiding (2025).
- Opstellen afvalreductieplan (2025) met daarin doel om 25% minder ongesorteerd afval in 2026 te behalen (tov 2018). Opgenomen o.a.:
  - Plastic afvalscheiding uitbreiden en afvalmeubels hierop aanpassen.

5 Duurzaam water- en medicijngebruik

Geneesmiddelen leveren een waardevolle bijdrage aan de maatschappij. Door het gebruik van medicatie komen echter ook door urine en ontlasting medicijnresten in ons water terecht. Gelre spant zich in om milieubelasting van medicatie te verminderen. We gebruiken zo weinig mogelijk drinkwater en gaan voor schoon afvalwater. Bij preparatie en aankoop van medicatie is duurzaamheid een criterium.

Doelstellingen Duurzaam water- en medicijngebruik

Duurzaam en schoon water

- Inzet van plaszakken bij poliklinische CT patiënten (2025)
- Informatie naar patiënten over correcte gebruik van medicatie en afvoer van restmedicatie.
- Deelname aan Week Van Ons Water voor vergoten bewustwording, zowel op watervervuiling als waterverspilling.

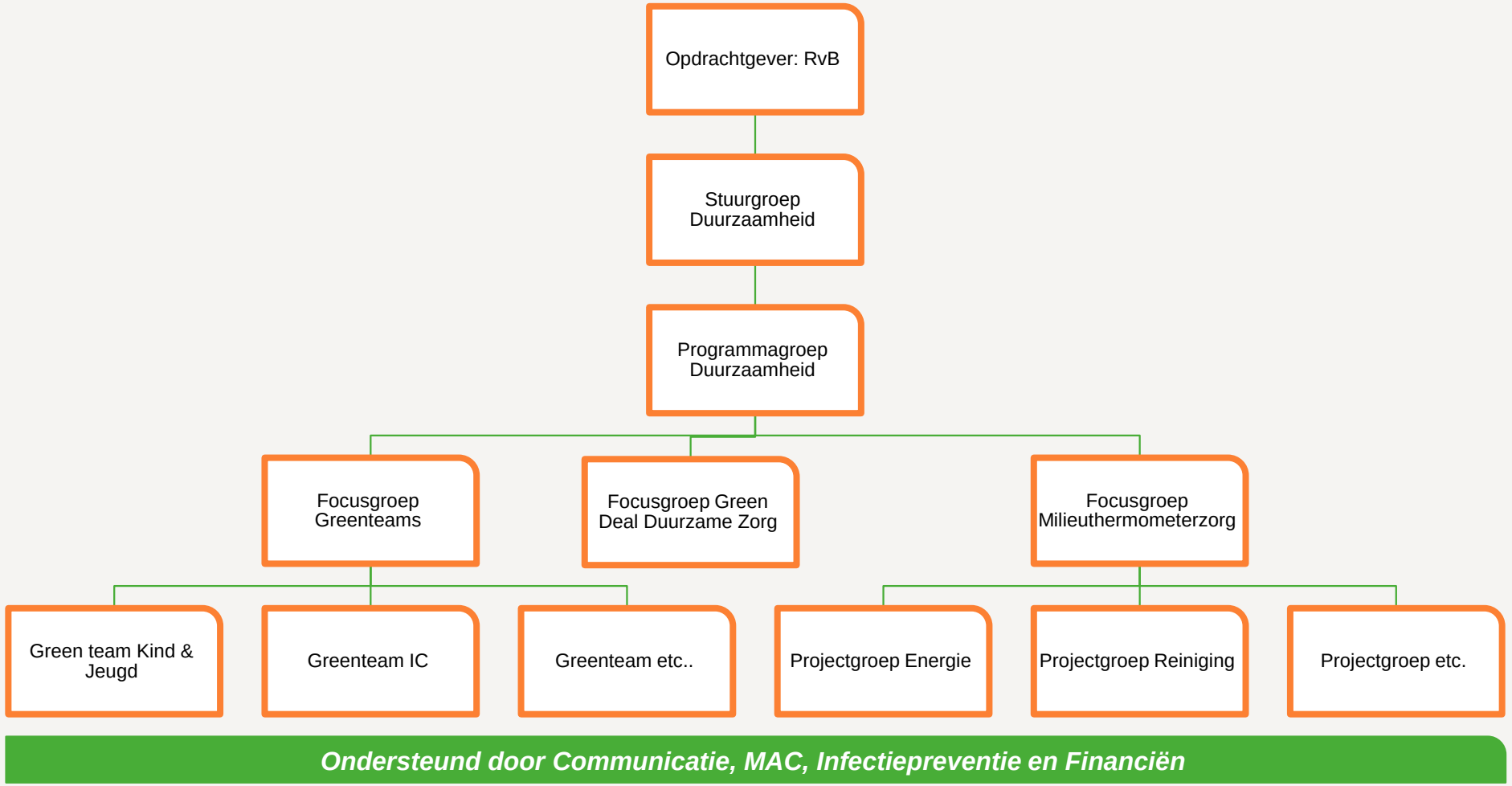
5 Duurzaam water- en medicijngebruik

Duurzaam medicijngebruik

- Verkenning mogelijkheid van doorgebruik thuismedicatie tijdens opname (2025), hierdoor bevordering van therapietrouw en terugdringen van medicatieverspilling.
- Aanpak onnodige voorschrijving en te hoge dosering.
- Verkenning om huidig beleid polifarmacie te optimaliseren en bijhorend besparing inzichtelijk maken (2026).
- Inzichtelijk hebben welke medicijnresten teruggedrongen kunnen worden en bijbehorend plan van aanpak ontwikkelen (2025).
- 20% minder medicijnverspilling (2026).

Organogram Duurzaamheid binnen Gelre

Samen maken we Gelre groener

